

Lietuvos banko valdybai

2026 m. rugsėjo 7 d., Vilnius

PASIŪLYMAI MAŽINTI LIETUVOS BANKO PRIŽIŪRIMŲ FINANSŲ RINKOS DALYVIŲ ADMINISTRACINĘ NAŠTĄ

Asociacija „Investors' Forum“, vienijanti didžiausius Lietuvoje veikiančius užsienio ir Lietuvos kapitalo investuotojus, įvertinusi narių – Lietuvos banko prižiūrimų finansų rinkos dalyvių – praktikoje kylančius klausimus, teikia Lietuvos bankui pasiūlymus dviem klausimais: (i) dokumentų teikimo priežiūros tikslais anglų kalba ir (ii) gaivinimo planų atnaujinimo periodiškumo.

Pirma. Galimybė priežiūros tikslais teikti dokumentus anglų kalba turi būti įtvirtinta aiškiai ir taikoma vienodai

Galiojantys įstatymai nenustato reikalavimo Lietuvos bankui priežiūros tikslais teikiamus dokumentus rengti tik lietuvių kalba. Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo 2 ir 4 straipsniai įtvirtina, kad valstybinė kalba yra lietuvių kalba ir kad institucijos, įstaigos, įmonės ir organizacijos raštvedybą tvarko valstybine kalba, tačiau šis įstatymas nereglamentuoja, kokia kalba parengtus dokumentus priežiūros institucija gali priimti ir vertinti. Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo Nr. I-678 42 straipsnis, suteikiantis Lietuvos bankui teisę gauti priežiūrai atlikti reikalingus dokumentus (42 straipsnio 4 dalies 2 punktas), ir Lietuvos Respublikos bankų įstatymo 9 straipsnis, reglamentuojantis licencijai gauti teikiamus dokumentus, kalbos reikalavimų taip pat nenustato. Taigi šiam klausimui spręsti įstatymų keisti nereikia – dokumentų kalba yra Lietuvos banko teisės aktų ir priežiūros praktikos dalykas.

Lietuvos bankas šį principą jau yra pripažinęs. Bendrųjų Lietuvos banko prižiūrimų finansų rinkos dalyvių prašymų išduoti leidimus pateikimo, nagrinėjimo ir leidimų išdavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2004 m. gegužės 6 d. nutarimu Nr. 58 (2025 m. rugpjūčio 26 d. nutarimo Nr. 03-125 redakcija; toliau – Taisyklės), 7 punkte nustatyta, kad „prašymas išduoti leidimą ir kiti Lietuvos bankui pateikiami dokumentai privalo būti parengti lietuvių arba anglų kalbomis“. Vis dėlto to paties punkto trečiasis sakinyss numato, kad „Lietuvos banko prašymu privalo būti pateikti dokumentų anglų kalba vertimai į lietuvių kalbą, patvirtinti vertėjo parašu“. Ši nuostata, pirma, formaliai taikoma tik leidimų išdavimo procedūroms, bet ne visai priežiūrinei komunikacijai, ir, antra, nenustato jokių kriterijų, kada vertimo gali būti reikalaujama, todėl sprendimas priklauso nuo konkretaus Lietuvos banko padalinio ar darbuotojo.

Taip pat, Lietuvos banko finansų rinkos priežiūros tikslais atliekamų patikrinimų nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos banko valdybos 2021 m. spalio 25 d. nutarimu Nr. 03-188 (2026 m. balandžio 22 d. Nr. 2026/03-48 redakcija; toliau – Nuostatai), taip pat įtvirtintos situacijos, sukuriančios sąlygas subjektyviam vertimo poreikio vertinimui. Konkrečiai, Nuostatų 35¹ punkte (papildytame Lietuvos banko 2025 m. gruodžio 16 d. nutarimu Nr. 2025/03-168) nustatyta: „Tikrinamo subjekto teikiama informacija ir duomenys privalo būti parengti lietuvių arba anglų kalbomis. Informacija ir duomenys, parengti kitomis kalbomis, privalo būti išversti į lietuvių arba anglų kalbą. Lietuvos banko prašymu privalo būti pateikti informacijos ir duomenų anglų kalba vertimai į lietuvių kalbą. Lietuvos bankui kilus įtarimų dėl dokumentų vertimo į lietuvių ar anglų kalbą tikslumo, vertimai privalo būti patvirtinti vertėjo parašu.“ Taigi nuo 2025 m. gruodžio mėn. vertėjo parašu tvirtinti vertimą reikalaujama tik kilus abejonių dėl jo tikslumo, tačiau paties reikalavimo pateikti anglų kalba parengtos informacijos vertimą į lietuvių kalbą Lietuvos banko prašymu joks kriterijus toliau nesaisto.

Narių praktika rodo, kad vertimų į lietuvių kalbą reikalaujama ir tais atvejais, kai tam nėra objektyvaus priežiūrinio poreikio, nėra suformuoto aiškaus ir nuoseklaus standarto. Su užsienio akcininkais anglų kalba rengiami ir derinami valdymo dokumentai (politikos, planai, procedūros) verčiami vien tam, kad būtų pateikti Lietuvos bankui,

nors anglų kalba yra įprasta tarptautinių finansų grupių, kurioms priklauso didžioji dalis Lietuvos bankų sektoriaus, valdysenos kalba. Toks reikalavimas sukuria vertimo išlaidas, ilgina procedūrų terminus, didina neatitikimų tarp dokumento versijų riziką ir siunčia neigiamą signalą užsienio investuotojams, nesukurdamas priežiūrinės vertės.

Šią nenuoseklią praktiką akivaizdžiai atskleidžia ir tai, kad pats Lietuvos bankas nemažai daliai priežiūrinių finansų rinkos dalyvių teikiamų dokumentų ir klausimynų nustato pareigą pildyti anglų, o ne lietuvių kalba. Ta pati institucija, kuri vienais atvejais reikalauja anglų kalba parengtų dokumentų vertimo į lietuvių kalbą, kitais atvejais pati reikalauja, kad rinkos dalyviai jai teikiamą informaciją teiktų būtent anglų kalba. Tai patvirtina, kad kalbos reikalavimas priežiūros praktikoje nėra grindžiamas nuosekliu principu ir priklauso nuo konkretaus dokumento, procedūros ar padalinio praktikos, o ne nuo objektyvaus priežiūrinio poreikio.

Siūlome: 1) pakeisti Taisyklių 7 punktą ir Nuostatų 35¹ punktą nustatant, kad dokumentų anglų kalba vertimų į lietuvių kalbą gali būti reikalaujama tik išimtiniais atvejais, kai tai objektyviai būtina, nurodant tokio reikalavimo motyvus; 2) Lietuvos banko valdybos nutarimu arba viešai skelbiama priežiūros pozicija įtvirtinti, kad galimybė teikti dokumentus anglų kalba taikoma visiems priežiūros tikslais teikiamiems dokumentams, ne tik leidimų procedūroms, ir užtikrinti vienodą šios taisyklės taikymą visuose Lietuvos banko padaliniuose.

Antra. Kasmetinis gaivinimo planų atnaujinimas, taikomas vienodai visoms įstaigoms, neatitinka proporcingumo principo

Pagal Lietuvos Respublikos finansinio tvarumo įstatymo Nr. XI-393 (toliau – Finansinio tvarumo įstatymas) 4 straipsnio 1 ir 2 dalis, įstaiga, kuri nepriklauso finansinei grupei, kuriai taikoma jungtinė (konsoliduota) priežiūra, arba kuriai taikoma tiesioginė Europos Centrinio Banko priežiūra, arba kuri sudaro reikšmingą finansų sistemos dalį, turi parengti gaivinimo planą ir jį atnaujinti bei pateikti priežiūros institucijai kartą per metus. Šio straipsnio 3 dalis priežiūros institucijai leidžia tik dažninti atnaujinimą – galimybės nustatyti retesnę nei kartą per metus atnaujinimą straipsnyje nenumatyta. Tai atspindi ir Lietuvos banko valdybos 2015 m. gruodžio 29 d. nutarimu Nr. 03-209 patvirtinto Gaivinimo planų rengimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) 9 punkte, kuris visoms individualių gaivinimo planą teikiančioms įstaigoms – tiek didelėms ir sisteminės svarbos turinčioms, tiek mažoms – nustato tą pačią kasmetinio pateikimo iki einamųjų metų rugsėjo 30 d. pareigą.

2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/59/ES, kuria nustatoma kredito įstaigų ir investicinių įmonių gaivinimo ir pertvarkymo sistema (toliau – Direktyva), 4 straipsnio 1 dalis įpareigoja, atsižvelgiant į įstaigos dydį, veiklos pobūdį, sudėtingumą ir keliamą sistemine riziką, taikyti proporcingus (supaprastintus) reikalavimus, tarp jų – nustatyti gaivinimo ir pertvarkymo planų atnaujinimo dažnumą, kuris gali būti mažesnis už bazinį kasmetinį dažnumą. Lietuva šią galimybę yra perkėlusį Finansinio tvarumo įstatymo 3 straipsnio 1 ir 2 dalyse: priežiūros institucija, įvertinusi, kad įstaigos žlugimas ar bankrotas nesukeltų sunkių pasekmių finansų rinkoms, kitoms įstaigoms, finansavimo sąlygoms ir ekonomikai, turi teisę tokiai įstaigai nustatyti supaprastintus reikalavimus, įskaitant gaivinimo plano atnaujinimo dažnumą (3 straipsnio 2 dalies 2 punktas). Ši teisė iki šiol praktiškai naudojama tik gaivinimo plano turiniui supaprastinti (Aprašo 6 punktas), o ne jo atnaujinimo dažnumui mažinti.

Toks reguliavimas yra griežtesnis, nei būtina Direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje įtvirtintam proporcingumo principui įgyvendinti, ir nederą su Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 2 punkte įtvirtintu proporcingumo principu, pagal kurį pasirinktos teisinio reguliavimo priemonės neturi varžyti teisinių santykių subjektų daugiau, negu būtina teisinio reguliavimo tikslui pasiekti. Mažoms, nesudėtingoms ir sisteminės svarbos neturinčioms kredito įstaigoms (angl. *small and non-complex institutions*, SNCI) kasmetinis iš esmės nesikeičiančio gaivinimo plano atnaujinimas ir teikimas priežiūros institucijai sukuria administracinę naštą, kuri neatitinka jų keliamos rizikos.

Siūlome: įgyvendinti Finansinio tvarumo įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 2 punkte Lietuvos bankui jau suteiktą teisę ir atitinkamai pakeisti Gaivinimo planų rengimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos banko valdybos 2015 m. gruodžio 29 d. nutarimu Nr. 03-209, numatant, kad mažoms, sisteminės svarbos neturinčioms įstaigoms gaivinimo planas atnaujinamas ir priežiūros institucijai teikiamas rečiau nei kartą per metus, pavyzdžiui, ne dažniau kaip kas dvejus metus. Šiam pakeitimui įstatymo keisti nereikia – pakanka Lietuvos banko valdybos nutarimo.

Prašome įvertinti pateiktus pasiūlymus ir informuoti apie priimtus sprendimus. Esame pasirengę pasiūlymus išsamiau pristatyti ir aptarti Jums patogiu metu.

Pagarbiai

Vykdantysis direktorius
Asociacija „Investors‘ forum“

Vytautas Šilinskas